

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra I Spanien

Citation: Andersen, H. C.: "I Spanien", i Andersen, H. C.: *I Spanien*, udg. af Erik Dal, Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, [2005], s. 241.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersenhc_09-shoot-idm139820483746000/facsimile.pdf (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: I Spanien

Spanien. Hvor forholdet til Jonas Collin, de evindelige dialekt og pengebetyninger fylder meget i dagbogen, er disse ting næppe omtalt i rejseskildringen, ligesom stiens glans hører hjemme i denne sidste. Så selv om *I Spanien* på ét niveau nøje følger dagbogen, er der alligevel hamnelvid forskel mellem de to versioner af rejseoplevelserne.

Andersen påbegynder på bearbejdelsen af dagbog, breve og digte straks efter sin hjemkomst til København (31/3), så han den 15. april 1863 kunne oplæse begyndelsen af rejseskildringen hos Ørsted, dagen efter hos dronningen for 50 mennesker.

18/5 kunne han notere: »Endt min Reise i Spanien, 1ste Skrivnings. Hertil svarer, at der på det bevarede manuskript er noteret: »Endt paa Basnes 18. Maj 1863 Kl. 3½». Herefter fulgte bearbejdnings og endelig renskrift – 22/7 sendtes de første fire ark trykmanuskript til forfatteren, C.A. Reitzel. 5/10 kunne Andersen efter ørgreber og stadige omarbejdnings sende resten af manuskriptet til forlaget. 4/11 læste han af den færdige bog i Studenterforeningen, og i dagene derefter sendte han eksemplarer til venner og velyndere.

I Spanien udkom 9/11 som 24. bind af *Samlede Skrifter* og samtidig i en særdagave. Udgaven er genoptrykt i 8. bind af *Samlede Skrifter*, 2. udg. (1878).

Modtagelsen

I Spanien blev anmeldt ved udgivelsen i *Illustreret Tidende*, *Fædrelandet*, *Berlingske Tidende* og *Flyve Posten*. Alle anmeldelser er positive og respektfulde, H.C. Andersen er mesteren, og som rejseskildrer er han suveræn.

Den anonyme anmelder i *Illustreret Tidende* (15/11 1863) skriver i sin korte notits, at »der er Fart i Digteren, afsted gaar det, og hele Fremstillingen er livlig». Det maleriske ikke mindst i skildringen af svipstøten til Afrika fremhæves, og der henvises til de digte, Andersen har sendt hjem til bladet fra rejsen.

2/12 1863 anmelder Clemens Petersen i *Fædrelandet* en håndfuld rejsebøger, heriblandt *I Spanien*. I modsætning til Henrik

Hertz' samtidigt anmeldte *Fra en Udenlandsrejse*, som anmelderen stort set finder »noget trættende at læses, fremhæves H.C. Andersens poetiske skildring, der får sproget til at gniste. Hans kunst er »Udtrykket for den dybe Inderlighed og det eiendommelige Lume, hvormed han forstaaer at gribe en Ting, som næsten ingen Ting er, og saa dog gjøre den til Noget, der ligger os sæt paa Hjertes». Stilen går bedre til den poetiske skildring end til filosofiske eller historiske redegørelser. Det er en anmeldelse, Andersen kunne være glad for, især fordi han her i den brede omtale får oprejsning for de mange anklager om ikke at kunne skrive dansk – hans mundtligt prægede (eventyrt)stil er kunst mere end sprogfejl.

Den anonyme anmelder i *Berlingske Tidende* (4/12 1863) er meget begejstret. En indvending mod det flimrende i fremstillingen fejles til side, for anmelderen finder – i modsætning til Clemens Petersen – at Andersen som rejseskildrer ikke har sin force i detaljerne, men i overblikket, der her gives på overbevisende måde. Især digtene fremhæves, de giver en »behagelig Afveksling i den ubundne Stil». I *Spæsten* sammenlignes aflutningsvis med en buket sammensat af blomster af forskellig farve og forskelligt udseende – »det er en stor Bouquet».

Den ligeledes anonyme skribent i *Fjære Posten* (17/12 1863) fremhæver det levende og pittoreske i Andersens skildringer, ofte af tilsyneladende detaljer, der i kraft af forfatterens fantasi bliver væsentlige elementer i billederne af det fremmede. Denne veien-dømmelige Maade at skildre Reisedtryk paa bevirker, at Læseren ikke kritiserer, selv om han har nok saa megen Lyt dertil; han hengiver sig uvilkaarligt til Nydelsen af det Poetiske, det Naive, det Friske ...».

For fuldstændighedens skyld kan det endelig nævnes, at der – i anledning af udgivelsen af nogle af digtene – foreligger et satirisk træsnit fra (studenter)bladet *Sværmen*, 1863, (bragt i 1944-udgaven, over for s. 216). Det viser poeten, orientalsk udstyret med fez, stirre betaget ned på en ung sigsjesenske. Teksten til træsnittet er strofen »Ved Huset Muurs», s. 79.

Alt i alt fik H.C. Andersen af den hjemlige kritik af den »Er-